

Tõe Sõnumid

9. aastakäik.

Tallinnas, 1925.

Nr. 2.

Kolm ülitähtsat küsimust

Kõikide maade ja ajajärgude mõtlewad mehed on neid küsimusi üles leidnud. — Kas on vastust nende peale?

Harold W. Clark

Wanaaja India mõtteteadlastest kuni sünd, ainult tõstis Jumalat ja Jesust Kristust, nüüdisaja teadlasteni on mõlewad mehed seda fina oled lä'itanud. Peat. 17, 3. „Kuidas elaw Isa mind on püüdnud leida wastuseid kolme suure küsimusele. Need küsimused on: Mis on elu? Kust saame seda? Mida on tulewikul meile pakkuda?

Igal ajal elus on igal üks sattunud wastamisi nende küsimustega ja on tulnud mingisugusele otsusele nende suhtes. Teadusemehed ja mõtteteadlased töötawad wälja keerulisi teooriaid, sel-tades kõige elawate olemuste tõugude alguse ja saatusse wõimalust. Usuteadlased on oma teoloogia; spiritualistid oma ringid; hindud oma unumine. Isegi see, kes nähtawasti kõige wähein asjast huwitatud, ärimees wõi lõbuotsija tahaks mõnikord teada, mida tulewik tema jaoks oma riipes hoiab, peale selle kui tema elu kustunud.

Usaldusrikas wastus.

Piibel annab ilheatsa usaldusrikka wastuse sellele küsimusele. „Oisegu Isal on elu ise neses, nõnda on tema ka Pojale annud, et elu peab tema enese sees olema“. Joan. 5 26. „See on igawene elu, et nemad tunnewad

Talwemaastik.

tema meelemõlla Jumala lapsiks saada“. Tõesti, kui Jumala tundmine on meie igaw

„Kuidas elaw Isa mind on lä'itanud, ja mina elan Isa läbi, nõnda peab ka see, kes mind sööb, elama minu läbi“. Peat. 6, 57. Need ja palju teisi samuti selgeid küsimusi näitawad, et Jumal on ainus elu hallikas. Kuidas wõime siis seda elu wastu wõtta? Nagu Joannes ütleb, oleneb igawese elu omandamine Jumala ja tema Poja tundmisest meie poolt. Et igasugune elu sellest hallikast peab tulema on selge. Mitte üksnes elu waid kõik tundmine ja jõud, mida maailm kunagi tunnud, olid paljad wastupeegeldused samast jumaliku wa'guse keskpunktist. „Tema sees oli elu, ja elu oli inimeste walgus“ Joan. 1, 4. „See oli tõsine walgus, kes walgustab kõiki inimesi, kui ta maailma sisse tulnud“. Salm 9. Ja 12. salmi ütleb meile, kuidas meie wõime wastu wõtta walguse ja elu õnnistusi: „Nii mitu kui teda wastu wõtsid, neile andis

wese saatuse wõti, siis on kõige tähtsam küsimus kõiges inimlikus elufogemuses: Kuidas peame teda tundma? Katsudes mõista tema iseloomu tuleb meil olla ettevaatlik, muidu astuvad inimlikud aated selle asemele, mis Jumal ise ilmutanud.

Esimene Moosese raamatu esimene peatükk algab Jumalaga kui Loojaga, missugust waadet toetatakse kuni Ilmutamise raamatu viimase peatükini: „Alguses lõi Jumal taewa ja maa“ (1. Moos. 1, 1); „Waata, ma teen kõik uueks“ (Jlm. 21, 5). Jälgides 1. Moos. 1. peat. teadaannet, leiame korduwat ütlust: „Ja see sündis nõnda“. Salmid 7, 11, 15, 24, 30. Iga käsu järele maa wõi selle elanikkude uue iseloomujoone loomiseks on seletus: „Ja see sündis nõnda“. Jumal andis käsu ja tagajärjed järgnesid kui enesest mõistetawalt. Mida ta iganes tahtis, see sündis. Jumalik tahtmine andis kõik tarwiliku wõimu selle teostamiseks, ja plaanikindel töötamine oli jumaliku nõu loomulik tulemus.

„Tema on oma rammu läbi maa teinud, ja maailma oma tarkuse läbi walmistanud, ja taewast wenitanud oma mõistuse läbi. Kui ta healt teeb, siis on hulk wett taewas, ja tema teeb, et udu tõuseb maa otsast; ta teeb walgud wihma kõrwa ja saadab tuule wälja omast waranduse hoonest“. Jer. 10, 12. 13.

Teatud nüüdisaja teadlased waidlewad wastu nendele piibli teadaannetele, sest et need ei seleta mingil wiisil looduslike saladusi, waid kirjutawad neid otsekohese Jehoowa otsekohese mõjutuse arwele. Aga miks ei ole see mitte nii hea kui teadus wõib teha? Peale selle kui kõik öeldud ja tehtud, kui palju on teadus kunagi seletanud, kuidagi wiisi? Mina ei hiriwita teaduse kui teadmise süsteemi üle. nii kaua kui tema seisab oma õigel kohal looduse tõsiasiade teadaandjana, sest ma ise olen loodusteadlane, mitte usu-teadlane. Loodusseadused pakuwad minule üllihuwitawat uurimisainet, ja ma tunnen sügawat auartust meeste ees, kes on annud oma elu teaduse imelikkude põhiõpetuste ülesleidmisele. Aga lõpuni läbi lugedes teaduslik kirjandust, ei leia meie kusagil mingit seletust teaduse reaalsete põhitõdede jaoks, nagu seda on raskusseadus, magnetism, mass, energia ja niisugused asjad. Miks julgeme meie siis, enne kui meie ei wõi tulla selgele arusaamisele nende asjade iseloomu kohta, ütelda, et nemad on wõi ei ole mitte jumaliku wõimu otsekohene tulemus? Näikaua kui meil pole kindlamaid teateid kui inimlikud ideed, peame olema ettevaatlikud asjaolus

julgeda wastu waielda Jumala sõna autori-teetlistele teadetele.

Kõige parem, mida wõidakse teha

Üks jutlustaja ütles kord ühele filmapoiiswale loodusteadlasele: „Teie kummardate looduses asuwat jõudu looduse Jumala asemel“. „Kui loodusseadused“, wastas tema, „on lihtsalt wiisid kuidas Jumal loodasju loob, miks siis loob tema neid alati ühel ja selfamal wiisil?“ Wastus sellele wäärrib maailma kõige targemate teadlaste tähelepanu. „Sellepärast et, niikaua kui Jumal on Jumal, kui tema midagi teeb, siis teeb ta seda kõige paremal wiisil, nagu seda üldse wõimalist teha. Seda teeb ta alati samol wiisil, sest et leidu paremat wiisi selle tegemiseks“.

Sama terge on keemia- ja wüüsifikatsioonide kirjutada selle põhiõpetuse kui mõne niinimetatud atomilise wõi elektronilise liitwuse wõi mõne teise meie teadmatuse kattets tarwitatud sõlawa „teooria“ arwele. Sellega on ainult seletataw niinimetatud protoplasmaline äwitawuse omadus, mille abil kõik elawa olluse reaktsioonid teonewad. Ja ma tahaks näha seda teadlast, kes wõiks tõestada, et see ei ole otse sama loogiline ja wastutataw nagu mistahes teaduslik spekulatsioon, missugust kunagi tuntud.

Rahtlemata wõib mõni teadusemees, lugedes neid sõnu, karta, et niisugune seletus jätab maa liiga ebakindlaks, et elutingimusi üldse kindlustada. Kui raskusseadus oleneb Jumala momentaalsest kaasabist, et koos hoida olluste aatomeid, kas siis meie wahelt ei leia endid ühel päewal kistud olewat enda aufrukohast? Meil ei tarwitse kartust tunda niisuguste juhuste eest; sest sama Jumal, kes kuulutab end looduse Loojana ja Kontrolleri-rihana, räägib meie wastu kui Isa, ilmudades meile oma hooldamist ja kaitset kõigil aegadel. Tõelisel kristlasel ei ole mingit kartust, usaldades oma eluteed niisuguse Jumala hoolets. Ainult inimene soowib wabalt teostada oma enda auhneid kawastid, kartes Jumalat sisse lasta oma elu saladustesse. Harilikult on kristlane igapäewase elu järjekindlaste toimingute suhtes sama kindel kui uskmatu, sest õige idee Jumalast esitab teda uniwersumi muutmatu Walitsejana. Kõikumatus (järjekindlus) loodusseaduses tõestab ainult niisuguse Jumala olemasolu.

Loodusseaduse mõjutuse tegemine.

Loodusseaduse seletamine Looja teostatud tahtena wõimaldab selle mõjutuse tegemise Looja aranõgemise järele. Kui Jeesus maa-peal oli, allus ta samuti kui iga teine olewus

rastusseadusele, kuid kahel juhul vähemalt võis ta teisma panna tema tegemise. Üks näitus oli, kui kõndis merel ja teine kui ta üles taeva läks. Ühel teisel juhul käskis ta tormil vaikida, ja tuuled ning laened kuulsid tema sõna Waata Matt. 14, 24, 25; ap. t. 1, 9; Luuk. 8, 23–25. Ei ütski nendest juhusist näita mingit omakasulist kowa; siiski, kuna mõningaid ei ole imeteo läbi terweks tehtud haigustest, mis suguseid himudeorjus nendele toonud wõi peastatud mõnest hädasohlikust seisukohast, kuhu nende kergemeel neid wiinud, siis salgawad nad imetegude wäe. On olemas küllalt näituseid Jumala hooldamisest, mis tõendawad, et igakord kui Jumala au mingisuguse imeteo läbi ilmub, ei moodusta loodusseadus mingit tõset tegutsemisega.

Mehaanilise jõu seletamine

Teisest küljest on küllalt põhjust uskumiseks, et ilma jumaliku wahetulekuta on loodusseadused üldised ja wääramatud enda tarwitatawuses. Kuidas wõiks muidu olla niisugust mõistet, nagu seadus? Püha Kiri toetab loodusseaduste üldist tarwitatawust: „Jehoowa raste ettekuulutamise sõna Israeli pärast: Jehoowa ütleb, kes taewad laiati wenitab, ja maa kindlasti rajab, ja walmistab inimese waimu tema sees“. Gal. 12, 1. „Tema sees elame ja liigume ja oleme meie“. Ap. t. 17, 28.

Nüüdise aja teadus eitab imetegude võimalust loodusilmuuste mehaanilise seletuse tõttu. Kõige rohkem edenenu(?) waadete järele on kõik ollused läbi immutatud mehaanilisest jõust, mis päriselt olemas nende sisesuses ja teostab kõik nende tegemused. Terwe uniwersum saab mingiks mehantsmiis; kõik elawad kehad on paljad masinad; ja isegi meeled wõeldakse olewat ainult reaktioon, mis kaima pandud puht-mehaanilisel teel. Igasugune idee (mõiste) Jumalast heidetakse kõrwale, sest teda mehaanilises teoorias ei tarwitata.

Ei ütski suurem eeskõpetus pole kunagi inimeste meeltes nii kodunenud kui õpetus looduse kaugasolewast jõust. Isegi puht-teaduskultust waatepunktist ei ole teda tarwis; sest juurelisades loodusliku jõudu Jumala isikule on samamõisteline kui teha seda jõudu matemaatilisel täpsels, waljult siiseerituls (wääramatuls) ja üleuniwersumaliselt tarwitatawaks.

Ei midagi vähemat kui see paiskaks Jumala alla inimliku waimu tasapinnale. Salata olemasolu sellepärast, et teda ei tunta wõi mõisteta, on looluse kõrgustipp; siiski kui paljud maailma suurtest meestest seda teewad!

Kuigi loodusteablane usku Jumalasse naerab, nimetades seda pimedaks usuks ja ebausuks, rajab ta siiski oma enese usu looduse jumala peale, teda ei saa paremini mõista kui piibli Jumalat.

Ei ole mingit kindlust ega julgeolekut inimlikes targutustes. Jumala sõna on ainus tarkuse hallikas. See „walgus, mis walgustab kõik inimesi“, on weel tuletorniks, juhlikes iga rändajat, isegi sellel kahelünnemal aastasajal. Tõeline tarkus on wäljendatud nendes salmides: „Kes mind on läkitanud, see on tõsine... Ma räägin seda, nõnda kui minu Isa mind on õpetanud... Kui teie minu sõna sisse jääte, siis olete teie tõesti minu jüngrid; ja teie saate tõtt tundma, ja tõde peab teid wabaks tegema... Kui keegi minu sõna saab pidanud, see ei pea mitte surma nägema igawesti“. Joan. 8, 26–51.

Kui „maailm oma tarkuse läbi ei tunnub Jumalat“ (1. Kor. 1, 21), pöördus ta targutustele, andudes teooriatele, mis wiitwad kõige suuremale ebausule ja paganlikule eba-jumalateenistusele. Jumal on rääkinud oma sõna selgesti, ja igakõs, kes usub tema sõna nii nagu ta ütleb, leiab selles elu, mis tuleb elu algaajalt. Waleteooriad, kaetud, nagu nad on, teaduskiste termiinidega, paljastuwad kõiges oma wastikuses, ja ristkusu tõeline mõteteadus paistab wälja elus, mis on loostõlastatud õigete põhikõpetustega. Saladused saawad selgeks, targutused kaowad ja wahelord tõelise teaduse ja teaduse Jumala wahel wiib suurendatud arwustusele ja autarusele niisuguse imetspandawa Looja ja Lunastaja ees.

* * *

Saritud kreeklaste ja roomlaste paganlus ei olnud kuigi palju teistisugune praeguse aja hõwitlaste paganlikust ilmawaatest. Endistel aegadel elawad paganad austasid looduse wägesid ja pidasid neid jumalateks ja meie päiwil peetakse samuti looduse wägesid loojateks, mis sugused wäed arenemise teel kõik olla ellu kutsunust.

Paulus ütleb niisuguste kohta: „Kes Jumala tõde on teistite pööranud waleks ja on austanud ja teeninud looma (loodust) enam kui loojat...“

Jumalat wõib ega iga inimene tunda Paulus ütleb edasi: „Sest tema nägemata asju, nii hästi tema igawest wõge, kui jumaliku olemist näikse maailma loomisest, kui neid tähele pannakse tegudest, nõnda et nemad ei wõi endid wabandada.“

Rom. 1, 25. 20.

Kuidas wõis apostel nii täpselt ette kuulutada?

Ligi kahetuhande aasta eest ütles tema seda, mida inimesed meie ajal ütlewad weeputuse kohta

T. E. Bowen

Jumala sõna kuulutab ette, et maailma ajaloo lõpul on inimesed nii kaugele Jumalast taganenud, tema sõna vastu nii täielikku uskmatusi ilmutades, et nad pillawad esimest suurt üleilmliht häda wõi katastroofi, mis tabas potuliku inimsugu — maailma hukkumist weeputuse läbi. Peetrus, Jeesuse egar jünger, ütleb meile kuidas inimesed otse ajal räägiwad. Tema kirjutab:

„Seda teist raamatut kirjutati minna nüüd teile, mu armsad, ja mõlemate sees aratan minna manitsedes teie selg-t meelt üles. Et teie peate mõtlema sõnade peale, mis enne on öeldud püha prohwetite läbi, ja meie käsu peale, kes meie oleme Issanda ja Onnistegija apostlid. Ja seda peate teie kõige esite teadma, et wiimil päwil tulewad pillajad, kes oma eneste himude järele elawad, ja ütlewad: Kus on tema tulemise tõotus? Sest sest ajast, kui wanemad magama läinud ilmaft ära, jääb kõik nõnda, kui looma algusest on olnud. Aga neil, kes seda arwawad, on see teadmata, et taewad wanast olnud, ja maa weest ja wee sees ühes seisnud Jumala sõna läbi; seepärast on maailm, mis siis oli, weega ära uputatud ja hukka läinud; Aga taewad ja maa, mis nüüd on, on seefama sõna läbi tallele pandud ja hoitakse neid tule tarwis kohtu ja jumalafarmata inimeste hukatuse päewani“. 2. Peetr. 3, 1—7.

Nende pillamised ette kuulutatud

Selle kirjakohta järele naerawad inimesed pillawalt tulewast kohut ja maa häwitamist tule läbi (mille eest teatud klass otse ajal patustid hoitab), öeldes, et kõik jäewat nii „nagu looma algusest olnud“; nende tõenduste järele, ei tarwitjeks kellelgi olla kartust olufordade muutuste kohta siin maa peal.

See wäide oleks wäga uskumapanew, kui ta õige oleks. Kuid apostel rõhutab, et need targutajad jätawad ühe asja tähele panemata, nimelt selle, et olufordad ei ole mitte jäänud loomise esimesest nädalast peale muutmatuks. Raugel sellest: See wõimas inimsugu, kes esialgu maa peal elas, mil inimiga kestis ligikaudu tuhat aastat, kuid kes Issanda ees suuresti pattu tegid, häwitati ära wiimiseni, kui Noa ja tema pere laewa läks ja Jumal nad jenna linnu sulgus. Terwe see pillaw, uskmatu maailm, wäljaspoole laewa jätetuna

kui laewauks suluti. hukkus häledasti wõimsa weeputuse kohutawais sügawustes.

Weeputus öeldi olewat wõimata

Õpetlased — juhituna saadana poolt tol ajal, öselsid pillajad on seda meeleajal — naerfid pillawalt mõtte juures, et niisugune üleilmiline katastroof, nagu Noa seda ette kuulutas, maad häwitaw weeputus, tulla wõib. Senniajani niisugust looduseilmuwust, nagu seda on wihmasadu, weel wähem kuetorni, ei oldud weel kunagi nähtud. Udu, raske kaste näol, kestis taimestikku. (1. Moos. 2, 6.) Teadlased kinnitasid, et niisugune katastroof weeputuse näol olewat wõimata; nad tõendasid, et aastasadade keskusel ei oldud nähtud niisugust sündmust, nagu wihmasadu. Kuna see enne olemata, siis oli paljas rumalus ustuda niisuguse katastroofi tulekut, millest Noa rääkis.

Aga need uskmatud teadlased unustasid ära, et Jumal, kes oma sõna jõul oli loonud kõik need olufordad wõi loodusseadused, mis walitsefid aastaaegu jne., wõis, sellesama wäe läbi, muuta nende loodusseaduste operatsiooni ja häwitada seda, mis ta oli loonud. Seda just Jumal tegigi. Esimeses Moosese raamatus, selles imespondawas asjade alguste ilmutuses, ütleb tema meile kuidas ta tegi otse neid asju, milliste kohta wanaaegsed teadlased ütlesid, et ta neid teha ei wõiwat, ja meeleaja uskmatud teadlased nüüd ütlewad, et need ei olewat kunagi tehtud — häwitas maailma, mis siis oli weeputuse läbi.

„Ja nemad (linnud ja loomad) tulid Noa juure laewa, kaheseli kõigest lihast, kus eluwaim sees oli. Ja kui nemad sisse läksid, siis tuli isane ja emane kõigest lihast, nõnda kui Jumal teda oli käskinud; ja Jehoowa pani laewa ukse finni, ja weeputus sai nelikümmeend päewa maa peale, ja wett sai palju, ja see tõstis laewa üles, nõnda, et seda kõrgesse tõsteti maa pealt. Ja wesi wõttis wõimust ja seda sai wäga palju maa peal, ... nõnda, et kõik kõrged mäed, mis kõige taewa all olid, said kaetud. Wiitsetükümmeend küünart wõttis wesi wõimust kõrguli, ja mäed said kaetud. Siis heitis kõik liha hinge, mis maa peal liikus, niihästi linnud kui lojused ja metsalised ja kõik roomajad, mis maa peal roomawad, kõik inimesed ka. Kõik, kelle eluwaimu

õht ta nina sees oli, kõigist, mis kuuwa peal oli, suri ära". 1. Moos. 7, 15—22.

Kõigile hoiatuseks

Jumal tegi seda hoiatuseks kõigile inimestele, et tulewased rahwapõlwed wõiksid teada, et kui nemad põlgawad tema õige ja püha seaduse nõudeid, täites maa wägiwallaga ja kuritegudega, nagu seda tegi esimene wõimas inimfugu, siis tuleb arupärinise päew otse sama kindlasti neile, mil sõnakuulmatus saab walju nuhtluse Seaduseandjalt, inimese Loojalt. Jesand teadis ka, et maailma ajaloo lõpul salgawad õpetatud mehed weeuputuse tõelolu, nagu seda apostel Peetrus ette kuulutas ülewalpool esiletoodud kirjakohas. Seepärast Jumal omas suures tarkuses mattis maa põue wastuwaidlemata näitused, mis tõuswad üles tunnistuseks, et tõestada meile esimeses Moosese raamatus antud teateid weeuputuse üle ja kõrvaldada wastuwaidlemise wõimalust sellele teadusliikule tõele.

„Neil päewil olid suured pikad mehed maa peal". 1. Moos. 6, 4. „Ja Jumal laskis üle maa tuult käio, ja wesi alanes ära". Peat. 8, 1. Pange tähele piibli teadaannet, mis ütleb. et hiiglased (pikad mehed) elasid siin maa peal weeuputuse ajal.

Tuul, millest siin räägiti, mis tõusis, kui wesi maad kattis, ei olnud harilik tuul. Sel tuulel on teaduslikult palju tähendust lademete kohta, mis nüüd mitmesugusts maailmaosades päewawalgele tuuakse. Loomad, inimesed (mõningad nendest hiiglased) ja taimestik mattusid maa ja kaljude alla, et nad õhtu ei rikuts kui Noa oma perega laewast wälja tuli, ja et nendes maadud kehades inimesed, pärastistes sugupõlvedes, saatsid ümberükkamatuid tõestusi uputusest eneseist.

„Terwe maapind muudeti weeuputuse puhul. Kolmas hirmus needmine lasus tema peal patu tagajärjel. Kui wesi hakkas alanema, fertisid üles kingud ja mäed, ümbritsetutena laialdasest, mässawast weewäljast Saalepoole olid laialt pillutatud inimeste ja loomade korjused. Jesand ei lubanud neil edasi jääda, et rikkuda puhast õhtu, seepärast muutis ta maailma laialdaseks furnuajaks. Üks wõimas tuul, mis lahki lastud weehaltade kuuwamiste otstarbel, pani nad suure jõuga liikuma, mõnel juhusel isegi m ha pühtides mäetippe ja kuhjades kokku puid ja mulda furnutehade (korjuste) peale. . .

„Maa esitas segaduse ja õuduse waatepildi, mida wõimata kirjeldada. Mäed tõrd nii ilusad enda täielis sümmetrias, said sakkilisteks ja korratuteks. Kiwid, maalademed

ja kattimurtud kaljud olid nüüd laialt pillatud mööda maapinda. Rohati olid kingud ja mäed kadunud, ilma et oleks järel jäänud jälgegi nende endisest asupaigast, ja tasandikkudele olid tekkinud mäeahelikud. Mõningais kohtades oli neid muutusid rohkem näha kui teistes kohtades. Kus oli tõrd olnud maailma kõige rikkamad kulla, hõbede ja kalliskiwide warandused, seal oli näha kõige raskemaid needmise jälgi. Nende maade peal, kus ei olnud elanikke ja nende peal, kus oli tehtud kõige wähem kuritegusid, lasus needmine fergemalt".

„Sel ajal maeti määratumad metsad maapinna alla, mis nüüd sööks muutunult laialdaste söökaewandustena esinewad ja mis ka samuti õlitagawarade alghallikad on. Sööd ja õli sattuwad sagedasti maa all põlema. Sel wiisil aetakse kaljud kuumaks, põletatakse lupja ja sulatatakse rarasegu. Wee mõju lupja peale tekitab suurt palawust weel juure. Kui tuul ja wesi kaljude ja rauaseguga kokkupuutuwad, siis tekkivad plahwatused ja wulkaanilised wäljapurskamised. Need ei anna kuumaks muutunud elementidele sagedasti küllaldaselt õhtu ja siis wäriseb kogu maa; tema pind awaneb ja külub, linnad, ning põlewad mäed neelatakse maa sifemusesse.

Maa sügawused on Jehowa sõjariistadehoone, kust tema oma häwitusrüstad wälja tõi, mida ta selleaegse maailma häwitamiseks tarwitas.

Maakeraft wäljawoolaw wesi ühendab end weega, mis taewast mahawoolas, et häwitamisetööd lõpule wiia.

Alates weeuputusest olid nii wesi kui tuul Jumala tööriistad wäga jumalakartmatate linnade ärահäwitamiseks. Need nuhtlused saadeti selleks, et neid, kes Jumala käskusid liiga wäitlaseks prawad ja tema autoriteeti jalgega tallawad, tema wäe ees wäriseb ja tema õiget ülemwalitjust tunnistama panna. Kui inimesed põlewaid mägesid, tuld ja leekisid ning sulawat laawat, mis jöed ärakuiwatas, rahwarikkad maakohad allamattis, nägid wäljasüütawat, siis said ka kõigejulgemate südamed hirmuga täidetud ja uskumatad ning teotajad olid sunnitud Jumala suurt wäge tunnistama.

Waadates selle sündmuse pääle, ütlesid prohwetid juba wanasti:

„Õtskui tuli paneb need asjad sulamo, mis sulawad ja tulute paneb wee keema, nõnda prawad paganad sinu ees wäriseb, et su nimi su waenlastele teada saaks. Nõnda kuidas sa wanast tegid mis kardetaw, mis meie ei oodanud; sa oled maha tulnud, mäed on su palge eest ära lagunenud". Jes. 64, 1—2. „Patriarhid ja prohwetid".

Kristliku kafinuse üld-põhjused

E. G. White

Inimene loodi oma Looja poolt täieliku organismiga ja ilusana välise kaju poolest. Tõeolu, et tema on 6000 aastat vastu seisnud alati kasvava haiguse ja kuritöö koormale, tõestab järeldavasti seda jõulist wiisadust, mis temale alguses osaks sai. Ja kuigi ennemeeuputuseaegsed elanikud üldiselt andusid tagasihoidmatult patule, siiski kulus üle 2000 aasta enne kui loodusseadusest ülestumine ennast terawalt tunda andis. Kui Adam esialgu ei oleks suuremat tehalist võimtu omanud kui meteoja inimesed, siis oleks inimtõug juba ammu välja surnud.

Läbi kõikide rahwapõlwe patulangemisest peale on kalduvus läinud wahetpidamata alaspidi rada. Haigused on edasi kantud wanematest laste peale, rahwapõlw rahwapõlwe järele. Jlegi rannalapsed kättites kannatawad häbade ja tõbede all, mida nende wanemate patud tekitanud.

Mooses, esimene ajaloolane, annab üsna otustawa aruande ühiskondlisest ja isiklisest elust maailma ajaloo warastel päewadel, kuid meie ei leia ühtegi teadet, et mõni lapsukene sündis pimedana, kurdina, wigasena või nõdrandisuslikuna. Ühtegi juhust ei ole teatatud loomulikust surmast lapseas, nooruses, või warases meheas. Surmateated esimeses Moosese raamatus on järgmised: „Nõnda oli kõiki Adami elupäivi, mis ta elas, üheksasada ja kolmkümmend aastat, ja suri ära“. „Nõnda oli kõiki Seti elupäivi üheksasada ja kaksteiskümmend aastat ja ta suri ära“. Teiste kohta on kirjutatud: „Ja ta suri ära hea wanuse sees, wana ja elatanud“. Poja surm enne isa surma oli nii haruldane nähtus, et seda wääriliseks loeti kirja üles märkida: „Saran suri enne kui ta isa Sera“. Patriarhid (usuwanemad) Adamast Noani, wäheste eranditega, elasid ligi 1000 aastat. Sellest ajast peale on inimelu kestmine pikkus wähenenud.

Kristuse esimese tuleku ajal oli inimtõug juba nii degeneeritud (halwenenud), et mitte üksnes wanu, waid ka keskealisi ja noori toodi igast linnast Önnistegija juure terweks saama enda haigustest. Paljud waewlesid wäljarääkimata tõbede koorma all.

Ülestumine loodusseadusest, sellele järgnewa kannatuse ja enneaegse surmaga, on nii kaua walitsenud, et neid tulemist inimkonna määratud saatuseks loetakse; kuid Jumal ei loonud inimtõu niisuguses nõrgas

seisukorras. See asjade seisukord ei ole mitte Jumala wale inimese töö. See on esile toodud pahade harjumuste, seadustest ülestamise läbi, misjughes Jumal annud inimese olemasolu walitsamiseks. Mõlme ülestamine loodusseadusest on alaline ülestamine Jumala seadusest. Oleks inimesed olnud alati sõnamõititud kümne käsu seadusele, trestades enda elus nende ettetirjutuste põhioptu, siis ei oleks haiguse needmist mitte olnud.

„Eks teie ei tea, et teie ihu on püha Waimu tempel, kes teie sees on, keda teie Jumalalt saanud, ja teie ei ole mitte iseeneste päralt? Seest teie olete kalli hinnaga ostetud; seepärast austage Jumalat omas ihus ja mas waimus, mis Jumala päralt on.“ Kui inimesed walikwad mingi tee, mis asjata nende elujõudu kulutab või nende mõistust tumestab, siis teewad nad patu Jumala vastu; nemad ei austa teda omas ihus ja omas waimus, mis on Issanda päralt.

Kuid hoolimata teotusest, mis inimene Jumala peale toonud, on Jumala armastus siiski wälja lootatud inimkonna peale; tema lubab walgusel paista, wõimaldades inimest nõgema, et ta täieliku elu elamise otstarwel peab ka alluma loodusseadusele, mis tema olemist walitsewad. Kui tähtis on siis, et inimene peaks tõndima selles walguses, harjutades kõiki omi nii ihu kui waimu jõudusid Jumala auks!

Meie elame maailmas, mis on lahtolus õigusega või iseloomu puhtusega ja eriti kaswamisega armus. Kuhu meie iganes waatame, näeme roojastust ja rikutud olekut, inetust ja pattu. Kui wastupidine on see kõik selle tööle, mis peab teonema meis otse enne surematuse ande saamist! Jumala ärawalitsetud peawad seisma ilma plekita keset rikutud olufordi, mis nende ümber walitsewad neil wiimseil päwil. Nende ihud peawad saama pühaks, nende waim puhtaks. Kui see töö peab teonema, siis tuleb seda kohe ette wõtta, tõsiselt ja mõistlikult. Jumala waim peaks saama täieliku kontrolli, awaldades mõju iga tegewuse peale.

Serwiseuendus on üks osa sellest suurest tööst, misjughes peab tõlbawaks tegema ühe rahwa Issanda tulekuks. Tema on nii ligidalt ühendatud kolmanda ingli kuulutusega, nagu seda on käsi tehaga — kümne käsu seadus on inimese poolt kergesti peetud, siiski ei tule Issand karistama seadusest ülestujaid,

Ilma et läkitada neile enne seda üht hoiatuse kuulutust. Mees- ja naisterahwad ei wõi üle astuda loodusseadusest, orjates rifutud söögi- ja lõbusaid kirgi ilma Jumala seadusest üle astumata. Seepärast on tema lubanud terwishuwendawal walgulsel paista meie peale, et meie wõiksime endale elawalt ette kujutada laskudest üleastumise patulikkust, misjulgused käjud tema meie olemisesse on istutanud. Meie taewane isa näeb inimeste halastamisewäärt seisukorda, kes, paljud nendest teadmatult, põlgawad terwishoiu põhiopetust. Ja see sünnib kõit armastuse ja kaastunne pärast inimtonna wastu, et ta lasseb walgulsel paista terwishuwenduse peale. Tema kuulutab wälja oma seaduse ja nende karistuse, et kõit wõitsid teada, mis nende kõige paremaks heakorraks tarwis on. Tema kuulutab oma seaduse nii selgesti wälja, tehes seda nii wäljapaistwaks, et see on kui linn, mis ehitatud mäekinga peale. Kõit mõistustlised olused wõiwad seda mõista, kui nad tahawad. Ei ükski muu ole wastutaw. Loodusseaduse selgitamine ja sõnakuulmise rõhutamise on töö, mis käib kaasas kolmanda ingl'i kuulutusele.

Teadmatus et ole nüüd mingi wabandus seadusest üleastumiseks. Walgus paistab selgesti, ja ükski ei tarwitse olla teadmatusest; sest suur Jumal ise on inimese õpetaja. Kõit on kohustatud kõrge pühalikumate kohustuste läbi tähele panema terwet õpetust ja ehtsat kogemust, mida Jumal neile nüüd terwishuwenduse suhtes annab. Tema toonitab, et iga üksiku isiku kui ka terwe publikumi meeled peawad saama sügawasti liigutatud selle uuri- miseks; sest wõimata on mees- ja naisterahwastel, olles patulikkude, terwish häwitawate, ajusid rikuwate harjumuste mõju all, hinnata pühalikku töde. Need, kes heatahtlilselt lasewad endale selgitada seda mõju, mis patuorjus terwise peale awaldab, ja kes algawad uuen- dustööd, isegi omakasulistest motiividest aetuina, wõiwad seda tehes asetada end seema, kus Jumala töde nende südameid wõib lätte saada. Ja, teisest küljest, on need, kelle juure püha Kirja töde on ulatanud, seisukorras, kus südametunnisust wõidakse ules aratada ter- wiseõpetuse kohta. Nemad näewad ja tun- newad wõjadust loobuda orjastawalt harju- musist ja isudest, mis neid nii kaua on walit- senud. Paljud, kelle meeled ja mõited kõige selgemate näituste tõttu uskuma pandud wõtak- sid wastu Jumala töde, aga lihalitid soowid, nõudes rahuldust, kontroleeriwad mõistust, ja nemad heidawad ära töe sest, et ta sõidb nende lihalikkude tahete wastu. Pal- jude meeled asetuwad nii madalale tasapinnale,

et Jumal ei wõi töötada ei nende eest ega nende seltsis. Nende mõtteid peab muutma, nende moraalsed tunded ules ärkama, enne kui nad wõiwad tunda Jumala nõudeid.

Apostel Paulus manitseb kogudust: „See- päraast manitsen mina teid, wennad, Jumala juure südamliku halastuse läbi, et teie annate oma ihud elawaks, pühaks ja Jumala meele- päraliseks ohwiriks, see olgu teie mõistlik Jumala teenistus“. Patuorjus roojastab ihu; tehes kõlbmatuiks inimesi waimulikule teenis- tusele. Kes hoiab endas walgust, mis Jumal temale terwishuwenduse kohta annud, sellel on tähtis abi pühitsuse töös usu läbi ja ta on kõlbawaks tehtud surematuse jaoks. Ugc kui tema põlgab walgust, astudes üle loodussea- dusest, peab ta kandma nuhtlust; tema wai- mulikud jõud on tumestunud, ja kuidas wõib ta saamutada pühadust jumalakartuses?

Inimesed on roojastanud hingetempli, ja Jumal kutsub neid ules ärkama ja püüdma kõigest jõust tegasi wõita mehijust, mis Jumal neile annud. Ei misti muu kui Jumala arm wõib ümber pöörda südant; ainult temalt wõiwad harjumuse-orjad saada jõudu katti murda ahelaid, mis neid lõidawad. Wõit- mata on inimesele ehitada oma ihu elawa, püha, Jumalale wastuwõetawa ohwrina, jät- kates patuorjust, mis rööwimad temalt teha- lise, waimlise ja moraalse jõu. Edasi ütleb apostel: „Urge wõtke mitte seesinatse maailma sarnalsed olla; waid muutke endid oma meele uuendamise läbi, et teie wõitsite katsuda, mis Jumala hea ja meelepäraline ja täis taht- mine on“.

Jeesus, istudes õlipuude-mäel, andis juha- tust oma jäingritele märkide suhtes, mis käiwad tema tuleku eel: „Nõnda kui Noa päewad olid, nõnda peab ka inimese Poja tulemine olema. Sest nõnda kui nemad olid päwil enne weeuputust: nemad sõid, jõid, wõtsid naese ja läksid mehele sest päewast saadil, kui Noa laewa läks; ja nemad ei pannud seda tähele, kuni weeuputus tuli, ja wõttis neid kõit ära; nõnda peab ka inimese Poja tule- mine olema“. Samad patud, mis sõid kohtu- nuhtlused maailma peale Noa päwil, walit- sewad ka tänapäew. Mees- ja naisterahwad lähewad söömises ja joomises niikaugale, et saawad söödikuteks ja joodikuteks. See walit- sew patt, pöörase söögijä orjus, ajas lõkfele inimeste kired Noa päwil ja tekitas üleilmilise rifutud seisukorra.

Wägiwald ja patt ulatafid taewani. See kombeline roojastus wiimats pühiti ära inea pealt weeuputuse läbi.

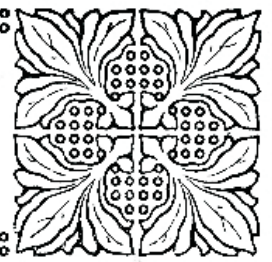
Järgneb.

IMELIK, AGA TÕSI

R. Greene

2. järg.

Majaproua naeratas jälle ja proua Campwell tundis endal palju kergemo, kui ta teda lahkest naeratama nägi.

„Seda ei tee ma mitte“, vastas ta. Nähes teise näol selgusetat ilmet, lisas ta kohe juure:

„Mina pühitsen nädala seitsemendat päewa kokkukõlas Jumala käsuga“.

„Aga minu armsam, kallim proua Berlin — ta ütles seda nõnda armsalt ja lahkest, et see oleks iga ühe pääle wõitwalt mõjunud — „kas teie ei tea mitte, et Jeesus selle päewa fiks ümber muutis, kui ta surmast ülestõusis, ja et ta meile käsks nädala esimest päewa pühitseda?“

„Ei, sellest ei tea mina midagi“, vastas see aeglaselt. „Kas see tõsi on?“

„Aga kindlasti! See on just see põhjus miks pärast igauks pühapäewa pühitseb, juudid mudugi wäljaarwatud, kes Jeesuse fiske ei usu. Minu armas, teie ei peaks mitte seda wana seitsemendat päewa pidama.“

Proua Berlin waitis wähe aega. Naeratus tema huultel kadunud ja ta näole ilmus endine tõsine ilme.

„Proua Campwell“, ütles ta rahulikult, „mul ei ole mitte hää meel teistwiisi olla, kui minu kaasimehed. Ma tean, nad mõtlewad kõik, et ma puuduliku mõistusega, ehk wähe-mast, et ma wäga iseäralik olen. Aga mina tean, et ma pean Jumalale sõnatuulelit olema ja kui mina seitsemendamast päewa pühitsen, sellega teen ma otse nende eeskirjade järele, mis suguseid ma Jumala sõnas leian, See on —“

„Aga seda, mis mina teile ütlen, leiate ju otse Piiblist — Uuest Seadusest“, ütles proua Campwell kannatamatalt. „Teie ju ometi usute Uue Testamendi õpetust“.

Lesk tumedais filmis paistis filmapilgus walgusläige ja kustus peagi. „Ja“, vastas ta. „Ma usun Uue Testamendi õpetust niisama kui Wanagi Testamendi oma; aga ma ei ole weel kialgi sarnast sõält seest lugenud, et Jeesus oleks hingamise päewa muutnud. Kui ma seda olen lugenud, siis olen seda küll täiesti unustanud“.

„Uus Testament näitab meile seda mitmes kohas“, ütles külastaja tõsiselt.

„Kas teie ei oleks nii lahke ja nätta's mulle mõned kohad?“

„Kindlasti teen ma seda“, vastas ta rõõmuft sätendawail filmil. „Paistab, et selle asjaga palju kergemalt toime saan, kui esiteks arwanud olin“, ütles ta iseendale. Nähtawasti on see naine tõesti äraeksitatud, oga ta armastab Piiblit ja tema saaks kindlasti oma iseäraliku usu maha jätma, kui ta teada saaks, mis Jeesus on teinud. Tahlikult wõttis ta lugemisest tulunud Piiblit, mida leff temale ulatas.

„Paistab, kui oleks seda Piiblit palju tarwitatud“, ütles ta sellejärele, kui seda mõni filmipilt oli waadeldud. „Wäga iseäralik, et teie neid kohti pole leidnud“.

Proua Berlin ei wastanud midagi, ja tema külaline awas isukalt Piibli, end kohe Matteuse ewangeliumi poole pöörates. Kui ta mitte nii wäga oma ülesandesse poleks süwenenud ja äkki lese pääle oleks wadandud, siis oleks ta selle palgel sügawat huwi märganud, millele palwetaja näoilme oli feltsinud.

Proua Campwell lehtis Matteuse ewangeliumi külgedel ja jäi äkki peatama. „Siin on üks kirjakoht“, ütles ta; kuid siiski katkestas järsku lugemise.

Kirjakoht, mida ta lugeda tahtis, oli; „Aga hingamise päewa õhtul, kui nädala esimene päew hakkas, tulid Maria Magdalena, ja teine Maria haada waatama“. Matt. 28,1.

„See ei ole see, mida ma otsin, ütles ta ja hakkas uuesti lehtisema. Ta otsis läbi Markuse, Luta, ja Joannese ewangeliumid, Apostlite teud, ja Pauluse, Petrusse, Joannese ja Jakobuse raamatud. Ta otsis siit ja sõält ja jäi wiimaks peatama. Puna tungle temale palge ja sõält kuni otsaessile.“

Päältwaataja lese osawõtlik näojume muutus ifka südamlitumaks ja lõpuks ütles ta mahedalt: „Urge wäsitage end nüüd nii liiga palju selliga, proua Campwell; teise Piiblist on alati raskem kirjakohti leida, kui oma Piiblist, millega harjunud ollakse“.

Otsija waatas ülesse, olles kindel, et tema fiseimine nõutus äärmiselt oli wäljapaistand. Tänu tundmusega märkas ta, et päältwaataja lese filmist pilke ilmet ei paistnud, waid

kõik, mida ta tähele võis panna, oli õrn osavõtte. Alles ärritusest segane pani ta Piiblit lauale ja ütles erutatult: „Ma olen täna nii väga scamatu. Ma olen kindel, et need salmid siin sees on, aga ma ei leia neid praegu mitte“.

See pani oma käre õrnalt tema öla pääle, ja juhtis teda lahke sõnadega leentoolile istuma. „Meie ei mõtle nüüd enam selle pääle“, ütles ta. Teie võite teine lord kodus, kui teil selleks waba aega on, oma Piiblit võtta, need kirjakohtad ülesotsida ja siis mulle tuua. Ma saaksin selle üle väga rõõmustama“.

Proua Campwell lubas seda süüdiolalt ja kindlalt. Selle järele istusid nad mõlemad veel tükk aega westes juttu illedast ja ühe kui teise asja üle, kuid küllaline ei näinud mõttega asja juures wiiblwet. Tema abitu seitsford ei läinud meelest ega annud temale rahu. Ta tundis end alandatud ja häbitatud olewat, sest et ta pidi tunnustama, et temal võimalus puudus oma oletusi Piiblist tõendada. Nii siis lahkus ta peagi wabandades, et temal olewat kodus tähtsad tööd korraldada.

Tuppa kogesiastudes wõttis lest oma Piiblit, millega nõnda tutaw oli, kui mõne kirjaga, mida kellegilt häält sõbralt soanud, ja pööras õrnalt lugemisest kulumud lehti. Waewalt märgataw naeratus ilmus tema huultele, kui ta raamatu lauale tagasi asetatas; naeratus, mis ühtlasi kaastundlik kui ka ulufordamõistew oli.

„Oh ja waesekene, ja waesekene“ sosistas ta iseeneses..

Kui samal päewal õhtusööd möödas oli ja kui tema mees suurel leentoolil puhkamiseks mõnusalt asetwõtnud, istus ta proua Campwell tema lähedale toolile ja juustas — Piiblit kramplikult käes hoides — oma mehele enda külastärgust ja äpardunud ettewõttest.

„Angus naeratas mahasurutult.“ „Kui juba lord oma meelerohu kaotanud oled,“ ütles ta, „siis on ju loomulikult wõimata midagi leida.“ „Mine too minu Piibel siia.“ Härra Campwell oli korrapärane kirjuskälja. Paljude teiste kristlaste sarnaselt uskus ta tema, et meie Danistegija ülestõusmine esimel nädala päewal hingamise päewa muutmise põhjusets olla.

Ka tema uskus et uus Testament palju kirjakohti sisaldab, mis näitawad, et kas Kristus ise eht jälle apostolid niisugust muudatust olla läskinud. Enda prille hoolfasti puhastades awas ta ses kindlas teadmises Piiblit, et tema käsi sellekohaste salvide otsimisel palju paremini saab käima, kui ta naisel wõõrusel olles.

Kõrwu istudes otsisid nad mõlemad waltides tõendusit selleks, et Jumala Sõng puhkepäewa nädala seitsmendamat päewalt, esimese nädalapäewa peale ülekannud olla. Kui härra Campwell tunnilise otsimise järele oma priidid selleks eest wõttis, et filmi puhata, ütles ta:

„Too parem Piiblit sõnaraamat siia. Säält lelane ilma suurema waewata, mida otsime.“

Nad läksid mõlemad söögikuppa, asetades Konfordanz'i lauale ja alustasid järjekindlalt säält seest otsima.

„Kuule, sõna „Pühapäew“ ei leidu üldse Piiblis,“ ütles mees äkki. „Ka Laupäew puudub siit,“ ütles mees imestades. „Kas sa teadsid seda?“

„Muidugi ei ole neid Piiblis,“ wastas tema naine.

„Eugesin alles hiljuti kusagilt, et kõik nädalapäewade nimetused paganlikust allikast pärit olla. Waata parem nädala esimese päewa nimetusest järele.“

Mees kuulas sõna ja ta leidis ka tõelikult üheksa kirjosalmi nädala esimese päewa kohta, ühe Wanast ja kaheksa Uuest Seadusest.

„Siin nad on,“ hüüdis ta wõidurõõmus. „Nüüd on meil see lugu warsti läes.“

Proua Campwell ohkas. „Kas ei ole imelik, et ma neid täna õhtupoolel ei leidnud,“ ütles ta. „Sina loe nad kuuldawalt ette ja ma märgin need omale ülesse, mis kõige selgemaid tõendusit pühapäewa kohta sisaldawad.“ Mees luges: „Uga hingamise päewa õhtul, kui nädala esimene päew hakkas, tuli Maria Magdalena ja teine maria hauda vaatama.“

„See ei tõenda midagi,“ ütles proua Campwell. „Selle kirjakohta leidsin ma õhtupoolel jälle ta.“

Mehe näole ilmusid kortsud ja ta tema ütles: „Ei, see ei sisalda midagi pühapäewa pühitsemise tõendamiseks, waid see kõlab wõel palju enam nõnda, kui wõiks lest oma waateid seega hästi kaitsta.“

Siin on wõeldud et nädala esimene päew siis algas, kui hingamise päew mööda oli läinud. Paistab nii kui oleks siis nädala seitsmendamat päewa hingamise päew. pühitsetud.

Tema naine kuulas ja waitis. Mees pööras Markuse ew. asuma 16-ma peatüki poole ja luges säält teise ja ühestsanda salmi, mis-pääle ta ütles:

„Siin ei ole midagi, mis meid wõiks aidata. Siin on needsamad mõtted, m's Matteuse ewangeliumisiti. Waatame, mis Luukas kirjutab.“

„Ka siin on seefama, mida siinamaale oleme leidnud,“ ütles ta pikema mõtlemise järele.

Särgneb.

Suurte sündmuste warjudes

(Särg w. „E. S.“ Nr. 9, 1921)

„Tema kohtu tund on tulnud.“

Sumalal on oma prohweetikas sõnas imelik kuulutus selle põlwe jaoks.

Tähelepannes ahnuseiha igasuguse maa-pääle wara järele, mis sõdade, wägimalla ja ülekohtu põhjusteks ning selle rahwa põlwe needmiseks on saanud, lasseb Sumal kõigile maailmale pühalikult hoiatuskõulutuse saada, mis on:

„Ja ma nägin ühe teise ingli telt taewast lendawat, sel oli igowene ewangelium, et ta seda pidi kuulutama kes maa peal elaswad ja kõigile paganatele ja suguharudele ja keeltele ja rahwastele. Ja ta ütles suure healega: Kartte Sumalat ja andke temale au, sest et tema kohtutund on tulnud ja kummardage seda, kes on teinud taewa ja maa ja mere ja weehallikad.“ Ilm. 14, 6. 7.

Pandagu tähele, et see kirjakohut räägib ajast, mil tema kohtu tund on tulnud. Samuti pandagu tähele et sel ajal peab „g weest ewangeliumi“ kuulutama „kõigile paganatele, suguharudele ja keeltele ja rahwale.“ Suimesed, kes selle patu ajajärgu raskustega peawad wõitlema, saawad mõistma, et Sumala kohtu tund on tulnud. Nende wastu kõlb üleskutsesse, ei nad Danieli prohweetikuulutusi uuritud ja mõistaksid, et wiimisel ajal niisugune raske aeg saab olema, „mäherdust ei olnud siit ajast, kui üks rahwas olnud, siit ajast saadik; aga sel ajal peaseb su rahwas ära, igaüks teda leitakse raamatusse üleskirjutatud olewat. Tan. 12, 1. Reed „wiimse aja“ wiletsuse päewad saawad ta feeläbi filmapaistwaks, et paljud „peawad saama puhastatud ja walgets tehtud ja sulatatud“ kuid samuti ka selle turwa ideasja läbi et „hõelad keewad hõelust ja ei ükski, kes hõel on, ei wõta seda mõista.“

Uga prohweetikuulutus rõhutab siiski seda ideasja et „mõistlikud mõistawad tül.“ Salm 10.

Üleilmiline ewangeliumi kuulutamine.

Kristus ei kuulutanud mitte üksi kohtu tunni algust waid tema kuulutas ka ette üleilmset ewangeliumi laialilaotamist, nagu seda tema järgmistest sõnadest näha:

„Ja sedasama kuningriigi armuõpetust peab kuulutatama kõiges maailmas tunnistuseks kõige rahwale ja siis wast tuleb ots.“ Matt. 24, 14.

Et ewangeliumi kuulutamise jaoks ettewalmistusi teha, mis kõige rahwale peab

teada antama, wõlbi Danielile: „Uga sina, Daniel, pane sõnad warjule ja pane raamat pitseriga kinni, kinni aeg otsa saab; siis wõtawad paljud neid läbi ajada ja tundmine läheb suureks.“

Tundmine on wäga suurenenud! Kui ime-likult on tee Kristuse ewangeliumile walmistatud ja sellele auhisele kuulutusele, mis kõiges maailmas peab kuulutatama! Suurenenud „tundmine“ on wõimaldanud, et kõik maa-jaod wõiwad alati wastastikus läbitõimises ja ühenduses olla. Praegu wõib Sumala kuulutus nõnda suure eduga igale ühele kuulutatud saada, nagu see weel ilal pole wõimalik olnud.

19. ja 20. aastajada on rahwale enam kui 725. mitmesugusesse keelde piibli annud. Piibli, temes sisaldawa kohtu kuulutusega jutlustatakse nüüd tõeliskult kõigile rahwastele, suguharudele ja keeltele.

Rahe wiimase aastajaja jooksul on palju missjoniasutusi esulekutsutud ja Sumala armastusest ülesõhatud mehed on kõigisse maailma jagudesse läinud, et jamunemale inimsuole Kristuse armuõpetust wiia. Nemad kõik kuulutawad, et Sumala kohtu aeg on tulnud ja tulewad igat hinge ülesse, end Kristuse tulemise jaoks ettewalmistama.

Kui see töö lõpule jõuab, siis saab Kristuse ütelse järele „lõpp tulema.“

Mina tulen jälle

Nogu Pihas Kirjas ei ole ühtegi se'gemat tõotust, kui Kristuse õpetus, et tema tahab tagasi tulla.

Tema ei tööta mitte üksi, et ta tagasi tulla tahab, waid ta teatab ka neid tunde-ärta, mis tema tuleku eel peawad olema, et meie wõiksim teada, millal see suur sündmus ligi on ja et meie wõiksim end selle suure sündmuse wastu ettewalmistada. See on kõigist sündmustest suurem, laialdasem ja tähtsam sündmus, mis ilal maopääl aset leidnud ja sellele wõib iga kristlane rõõmuga wastu minna.

Kõik lahkeliid saawad Sumala loodusest sel ajal ärakaotatud ja Sumal on selleks oma Poja annud, et tema läbi iga awalik ja kohtlane süda wõib patust puhastud saada ja ärarääkimata rõõmuga seda sündmust termi- tada, kui Kristus taewa pilwete peal ilmub.

U. O. Tait.

Mida räägib tiifikusepisielukas

Ma olen üks väga piisne eluolemus, nõnda, et mind palja filmaga sugugi näha ei või. Kui ma oma 5000 wennaga üheskoos olen, siis ulatab meie piiskus ühe miilimeetri peale. Ja sellepeale vaatamata, et ma tüd nii väikene olen, olen ma samuti palju inimelusi nõudnud, kui sõda, koll ja kolera. Suhaandeid wiin ma iga aastal pimedasse hauda.

Inimesed nimetawad mind kurikawalaks, ja ma rõõmustan selle üle. Misjuguist rõõmu walmistab mulle see, kui wõin abitaaselt abitaasa, lastelt emad, isa, peigmehele pruudi wõtta, ja neid alla wiia, küllima, röstes ja hauda. Hõidata tahaksin ma, kui mul korda lähem wana ematäse läest pöega ära kiskuda, kes tema ainas loitja pidid olema. Iseäranis rõõmustan ma siis, kui mind põrandale maha sülitatakse, eriti, kui see niisuguses toas sünnib, kus põrand lõhesid ja pragusid täis on. Senna jään ma rahulikult lamama — sest wäljaspool inimese ergutawa ei saa ma ennast laialilaotada — seni kui majaema tuleb ja mind luuaga üles keerutab. Rõõmuga tartsin ma siis toas ringi, ja ajetan end korraka inimese ninasse, mis mulle kõige lähem on tüttesaada. Sealt aitab mind inimene ise hingamise läbi kopsu jõuda, kus minu tege- wus algada võib. Et juba minu kasuõde „mastus“ ja minu kasuwend „toidupuuus“ eeltööd küllalt teinud on, siis on mul kerge asi wastuseismattaid kopsuosasid läbi süüa. Eluwõimsaid rakulest ja ilanahkasiid ei saa ma mitte häwitada. Uga selle tööpõlluga ei ole ma mitte rahul. Ma töötan edasi ja ei puhka mitte enne, kuni terve ergutawa minu lastega täidetud on, kes ka samasugust tööd teewad.

Esimese wõimaluse juures, kui inimese, selle juures meil asukoht on, intiimühenduses oma armataga on, asun ma teise huultele ja algan oma tööd uueste edasi. Nõnda on mul tööd küll. Ka laste kallale tükin ma heameelega. Kui nemad põrandal ring'öörutawad ja oma sõrmekesega kolnu ja röga puuduwad, hüüan ma hiljutele nende sõrmeküünest ealla. Väga kaua ei pruugi ma oodata, kuni see wäike, süüta olewus sõrme suukesse pistab, ja mind ühes sellega sisseimeb.

Minu kõigeurjemad waenlased on walgus, õht ja puhtus. Üht ihilikku naha eest hoolitsemist ja rawitust põlgan ma üle kõige. Seft puhast nahk on teatud mõttes abikops ja puhastab werd higiauguteste läbi. Selle läbi saab närwitawa karastud ja teha wõidab jõudu juure.

Rubener on loogu ilmale hüüdnud: „Tiifuse haigus ei tuane ühtegi muud wastast, kui wabadust looduses olemise läbi“. Seda inimest oleksin ma kõige oma wihaaga tabada soowinud, sest see, mida ta on hüüdnud, on miljoni minu kasuwendade elu maksnud. Palju parema meelega elan ma seal, kus päikene eesriiete läbi tallatud on sisseastuma. Seft pimedas toas viisin ma kõige kauem eluwõimsana. Päikene sellewastu surmab mind juba mõne tunni jooksul ja harilikul päewawalguisel on wõim mind 1—2 päewa jooksul ärähäwitada. Süljetausse joodaweeaga põlgan ma väga. Palju enam armastan ma süljetaasti seepuruga; seal kuitwab sülg ruttu ära ja mina wõin jälle õhku tõusta, et oma tege- wusele uut tegewuskohta otsida.

See on, et paljud mind weel ei tunne, eht jälle tunnewad ja minu tegewuse kohta ütskõiksed on. Nõnda wõin ma päewast-päewa edasi elada ja arvuta hulgal noori nende elu õitseajal hauda saata.

Kuldsed laused wanematele!

1. Mõttele seepeale et iga sinu lapse sees tulewane inimene peitub, kes kõik wõib, mida sa teinud oled, ise otjastab ja nende järele talitama seab.

2. Mõttele seepeale, et sinu lapsed taimete sarnased on millised kord wihma, kord päikest, tähendab armastust ja waljust, enda arene- miseks wajawad.

3. Ära iial unusta et laps igal ajal sinule järele püüab teha, ja sinu sarnaseks püüab saada. Tahad sa lapsi tõsisteks inimesteks kaswatada, siis hoiu ennast igast walest ka hädawalest eemale.

4. Näita alati lastele et ka kõige wähe- mate wahenditega rahus elada võib. Kõige esiteks õpeta neid, et üks mark 100 pennist koosneb.

Ole alati hoolas neile waheldawat tege- wust ja meelelahutust pakkuma; see hotab nende ihuliku ja waimuliku jõu tasakaalus.

5. Teia aga et ainult „terwes ihus terve waim“ asub ja hoolitse samuti laste ihulise terwise eest. Looduse waranduste seast oleks iseäranis päikesepaiste, õht ja west nimetada.

Inimene on looduselaps ja sellepärast püüdku igaiüks, kes terve tahab olla, looduse täskude järele elada.

Israel — õlipuu

Kõikidest rahwastest kogu maakeralt on ainult üks Israel, — „hea Õlipuu“ — olemas; ainult üks Jumala rahwas on olemas, „minu rahwas“, „üksainus kari“ ja lammaste laut“ on olemas, kellele ka Jeesus üksi „üks“ on. Joh. 10, 1—16. Seda Israeli nimetab Jakobus kaksteistkümmend latalt pillatud suguharu, kes sin ja seal on ja soovib neile ka „rõõmu“. Jak. 1, 1.

„Jumala Israel!“ täisarw.

Enne kui armuaeg lõpeb, hoitatakse kolme inglil kuulutuse läbi, Ilm. r. 14, 6—12; 18, 1; 7. 1—8, igat rahwust ja lõpetatakse äraklunastamise plaani lõputöö. Õlipuud kroonitakse weel 144,000-de pitseeritute läbi, kellel Jumala käst südames on, tema hingamise päewa peavad ja Kristusesse uskudes on ristitud, kes on kõikidest rahwastest kogutud waimulik Israel, kaksteistkümmend suguharu, (iga suguharu 12,000 pitseeritud), kellede suguwõsaregister mitte sin maapeal, waid taewases Jerusalemmas illeskirjutud on. Jes. 4, 3; Ebr. 12, 22. Seepärast ei wõi meie mitte teada, mis suguse haru külge meie kuulume; teadma aga peame seda, et meie Israel oleme, muidu ei wõi meie „paganate hulgaft tulnud“ õndsaks saawate hulgoga mitte ühestki uue Jerusalemma wärawast sisse minna, millede pealkirjaks kaheteistkümmend Israeli suguharu nimed kirjutud on. Ilm. 21. 9—14; 23—27.

Nende nimede tähendused on Remmleri järele väga kohased Jumala Israelile, kes uue Jerusalemma linna wärawaist sisse lähewad: 1. Ruuben (Ta on mu wiletsuse peale waadanud). 2. Simeon (Ta on mind kuulnud). 3. Lewi (Ta on mu ligi). 4. Juda (Mina tahan Issandat tänada). 5. Manasse, keda Tan'ni asemel pandi, (Issand on lasknud kõik mu õnnetused unustada). 6. Nawtali (Ma olen wõidelnud üht head wõitlemist). 7. Rad (Eootuses tulewad nemad tagasi). 8. Ufer (Rahu mulle). 9. Iffasgar (Tema on mulle tasunud). 10. Sebulon (Tema elab minu juures). 11. Joosep (Tema on mu teotuse ära wõtnud). 12. Benjamin (Ma olen tema parema käe poeg).

Kui sa ei kuulu selle Israeli hulka, siis hakka weel täna usus sellest Juurest finni, mis kõige rahwaste lipuks seisab. (Jes. 11, 1. 10.), et tema mahlast osa saada, enne kui

see liig h'ija on. Meie aga waimupoolest Israeli sugu, siis ärkame meie Issanda teisel tulemisel ülesse ja saame Abraami, Iffaaki ja Jakobi'ga, „Õlipuu“ algüwega, algisadega ja kõikide õde-wendadega oma wilja hingamispäewast teise aulikkusse Jumala linna wiima, mis täiussele wõidud Israeli kummarduspait uuel maal olema saab Jes. 66, 22. 23.

Seepärast, oh Israel, oh Õlipuu, sinule kuulub nüüd lapse õigus, aulikkus, seadus, käst, tööius, wanemad ja Kristus; wõtkem Abraami õnnistustest kõikidele inimestele nüüd osa (Gal. 3, 4), nii et pea kogu maailm „on täis Jehoowa tundmist, otsekui wesi mere kohi katab“. Jes. 11, 9. Siis on sinu pall suur. Jes. 60, 1—5; 62, 1—12; 49, 18—22.

Nii kui Paulus Rooma r. 11, 32—36 salmis lõpetab, nii lõpetame ka meie „Israelit kui Õlipuu“ uurimist kummardawa imestusega: „Sest Jumal on kõik inimesed sõnakuulmata elu alla finni pannud, et ta kõikide peale pidi armu heitma. Oh seda Jumala rikuse ja tarkuse ja tundmise sügawust. Kuis äraarwamata on tema kohtundistmised ja äramõistmata tema wiisid! Sest kes on Issanda meele ära tunnud? Eht kes on tema nõuandja olnud? Eht kes on temale midagi enne annud, et see peaks temale jälle tasutama? Sest tema seest, ja tema läbi, ja tema sisse on kõik asjad; temale olgu auu igawestel!“ Amen.

Tõlkinud Ed. Mägi.

Ainult kaksteistkümmend tuus marka.

Algus w. lhf. 31.

ma oma asja hääls teha wõiksin. Wainne hääli minu sijemuses tuletas seda mulle alati meele, õeldes:

Sa ei wõi seda tegu mitte õiendamata jätta.

Wilmaks pääsis hää mõju wõidule. Mina kirjutasin sellele ametnikule kirja ja tunnistasin kõik üles, mis ma olin teinud. Wõni päew hiljem sain ma wastuse, mida lugedes mul väga kahju oli, et ma seda ennem ei olnud teinud. Tema kirjutas mulle sõbraliku kirja ja awaldas oma südamlitku andeksandmist. Ta julgustas mind ka tulewikus awalikkusele, mis meid õnnelikuks teeb. Ma nähtasin seda kirja oma emale ja jutustasin ka temale kõik selle loo.

Kui õnnelik olin ma siis, wabaks saades koormast, mida olin mitu aastat kannud.

Kui palju parem oleks olnud, kui ma seda kohapeal oleksin ülestunnistanud?

Berch Hansen'i järele wabalt.

*) Algus waata „T. S.“ nr. 10. 1924. a.

Noor/oo o/akond

Kus ja oled?

1) „Ja noorem on täna veel meie Isa juures 1. Mos. 42, 13.

2) „Ja noorem neist üles isa vastu: Isa, anna mulle wera, mis minule o/aks tuleb.. Ja mitte kaua pärast seda aega kogus noorem poeg kõik kofku ja läks ära kaugele maale; ja seal pillas ta oma wera ära ja elas õnnetumas elus“. Luta 15, 12. 13.

Kus ja oled? Kas Isa juures, wõi Isa juurest ära läinud? Kaks seisukohta on nädatud ja mõlemate peal ei saa korraga käia. „Waata, ma panen teie ette elu tee ja surma tee“, ja nüüd „walitsege enestele täna“.

Isa juures

on hea olla! „Üks on teie Isa, kes taewas on“, Matt. 23, 9) ja ma mõtlen siin ka taewast Isa. Maapealse, lihaliku isa armastus on ajutine eelmattse taewase Isa armastusest meie vastu. Kuid juba maapeal isa armastab kõigest last, kuna Jumalalaps oma taewase Isaga tahab ühenduses olla. Ja ka maapealne isa ohwerdab end lapse kasuks ja „nõnda on Jumal (Isa) maailma armastanud, et tema oma ainusiündinud Poja annud on, et ükski, kes tema sisse usub, ei pea hulka saama, waid igawene elu temal peab olema“.

Pöles lord kellegi maja. Rahwas kiskidab, jookseb, ringutab, hüüab appi... Üks laps on tulle jäänud. Hüüab tules appi. Isa, kes oma lapse hädakisa wälja ei suuda kannatada jookseb warsti kofku langewasse ja põlewasse hoonesse lapse järele... Isa jõuab tules lapse juure, laps waitib — ta on isa leidnud. Isa ruttab lapsega tulesst wäljatulema, kuid... maja langeb kofku, enese alla mattes last ja armastawat ohwrimeelset isa. Pärast, peale kustutamist, leikkasid rusude alt isa, — laps süles. Lapsel oli isa juures hea olla, ta leegid ei teinud hirmu enam, kui ta oma pead wõis appiruttanud isa hõlma peita. Ja isa on nõnda last armastanud...

Maailm põleb pattudes, himudes. Palju lapsi, noori on tules. Paljud hüüawad appi. Isa tahab neid peasta ja on oma Poja annud. Urapeastjaks kes nüüd „on meil eestkostja Isa juures, Jeesus, Kristus, kes õige

on. Ja tema on äralepitus meie pattude eest; aga mitte üksipäinis meie, waid ka kõige maailma pattude eest. 1. Joh. 2, 1. 2. Isa ehitaja, Joh. 14, 7 - 10, Jeesus kutsus: „Tulge minu juure kõik, kes teie waewatud ja koorimatud olete... siis leiate hingamise eneste hingedele. Matt. 11, 28. 29. Ja seal on hea olla, sest „Tulge ma Jeesu hõlmas“...

Noor sõber, noorem wend, õde, kus ja oled? Oled ja leidnud hingamise Isa juures. Ehk oled ja

Isa juurest ära läinud

Nooremale pojale ei meeldnud isa koda. See oli sellepoolest kiltjas, — ehk tal küll palju ruumisid oli — et Isa film kõigis asjus pealtnägijaks ja noomijaks oli. „Anna minu wera“ ütles ta. Tagajärg oli õnnetu elu. Kuid isa, kas see oma lapse armastuse unustas ja kõik sidemed nende wahel katkestas. Wõib olla wäliselt küll. Lastis poja minna walu pisaraid warjates, mõeldes, et see lahkumine jälle-nagemiseks saaks. Ja isa waatab lahtiwale pojale järele, kui see kergel sammul kaugusesse kaob. Wana isa langeb walu pärast kofku Poeg on läinud!.. Kuid ta ei unusta mitte teda ja waatab päew päewalt kaugusesse, kuhu poeg lord läks. Ta ootab siiski veel tagasitulejat... Ja mis näeb ta ühel päewal? Tume kogu ilmub kauguses nähtawale, Isa film, mis senti alati pisaratega oli kaidetud, lööb hehkima. Ehk on see minu äräläinud poeg?.. Kogu läheneb, aga mitte kiirel sammul. — Uralt astub ta, wist kartes midagi. Isa waatab ja tunneb oma poja ära. Ta ei suuda enam seda arglikku kogu kaugelt pealt waadata, waid „temale sai hale meel ja ta jooksis ja hakkas tema ümber kaela ja andis temale suud...“ Poeg kogeldab midagi, lepituse sõnu, kuid isa tunneb ja teab kõik ja ütleb „Unustud...“ kõik on andeksantud sinu tagasitulemi'e läbi.

Wast on ehk ka sulle, noorem wend, Isa kodu jumalikud põhioptused liig „kiltjad?“ Sa o/sid lahkumise teed, tahad Isast kauge- mal olla? Sa o/sid enesele „mis maailmas on, liha himu, ilma himu ja kõrkus, [mis] ei ole mitte Isast, waid see on maailmast“. 1 Joh. 2, 16. Ole ettewaatlik! Kui lähed,

elad ta „õnnetumas elus“. Isa sind wägise finni ei pea. Jumal on wabadus, püha tõsine wabadus. Ta laseb sind minna, kuid ootab sinu tagasitulemist. Tema pill on sinuga su maailmalikkude rõõmude ja ihade juures. Ta on sinu pärast furb. Ta on walmis iga silmapill sind uuesti wastu wõtma. Ta annab mõnikord sulle mõne asja läbi märku, et ta weel sind armastab ja sind ootab, — kuid sa põgened ära. Kuhu sa põgened?.. Kas see sulle korda läheb? Saawet wastab selle kohta: „Kuhu pean ma minema sinu Waimu eest ja kuhu pean ma põgenema sinu palge eest? Kui ma astuffin taewa, siis oled sina seal; kui ma peaffin aseme tegema surma walda, waata siis oled sina seal; kui ma wõtaffin koidu tiivad ja elaffin wiimses mere otsas, siis sealgi su käsi mind peats kiini. Ja kui ma wõtaffin õelda: Ommeti wõib pimedus mind katta, siis õõ on walgus minu ümber. Ei tee ta pimedus sinu ees õõd pimedaks ja õõ teeb walget kui päew, pimedus on nõnda kui walgus“. Paul 139, 7–12.

„Tulge tagasi

inimese lapsed“ hüüab taewane Isa ja „kes minu juure tuleb, teda ei taha ma mitte wälja lükkata“. Paul 90, 3; Joh. 6, 37. Need on jumalikud kutseõnad. Õnn sellele, kes neile järgneb. Kui maailm sind on küllalt petnud ja sul enam midagi talle anda ei ole, siis lükkab ta sind enesest laugele — ja ei ole kõlbulist enam tema lõbudele, sa pead minema „sigadega lesti sõõma“, siis on weel üks järele jäänud, kes sind ootab, millal sa tagasi tuled — Isa!.. see ei lütkta sind wälja. Oigu kui suured su patud, kui rasked su teod, kui weel sinu juures armuaeg on, sa wõid täit andeksandmist saada Jeesuse, Isa Gesskostja were läbi, sest „tema Poja veri teeb meid puhtaks kõigest patust“. 1. Joh. 1, 7.

Kuid ühte ütlesin weel: Ära lütkta oma tagasipöörmise aega edasi, waid tule täna, „sest misugune on teie elu? See on üks aur, mis natukesel aega näikse aga pärast ära kaob... (Jaf, 4, 14), ja siis on hilja. Peale surma ei ole enam pöörmist. Ei aita ta enam kellegi palwed su kohta, waid need, kes elawad, nende pärast on walik, kas Isa juures olla ehk mitte. Oh, et sa waliksid täna Isa enesele warjupaigaks igasuguste elutormide eest. Palu teda enesele juhiks. Tema tugew käsikars wõib üksi seda olla. Ja Jeesus ütleb: „Mis teie käl Isalt palute, minna n i m e l, seda annab tema teile“. Joh. 16, 23. Täna armuajal hüüab weel Isa Waim: „Tule“ ja Õnnistegija ütleb julgustawalt:

„Minu Stamajas on mitu eluasest“. Joh. 14, 2, sellepärast noor sõber mõtle järele, — kus sa oled ja tule, sest

Weel ruumi on küll leida
Seal rahusedamas,
Kus tuuled, tormid möõda,
Nist, häda kadunud...

Ed. Mägi.

Tõsine rõõm Kristuses

Tähelepanu on mind õpetanud, et tõeline rõõm Kristuses mitme poolt wõleki mõistatasse. Sellepärast tahaffin ma sin noortele mõned sellekohased näpunäited anda.

Kui ma noores eas usuelu elama hakkaffin, olin ma esiteks selle üle wäga rõõmus.

Peagi aga muutus minu waade ja wi mõnigi juhtumine, mis mind ennem oli rõõmustanud, muutus nüüd teormaks.

Kiusaja esitas mulle teisi miuwanuseid kes end tantfust, kinoskäimiseft ja kõlbusewastase kirjanduse lugemiseft wõisid kosutada, mis nelle tõelist õnnelikust wõida pattuda.

Nemad olid ausad seltskonna ees, kuna mina teiste pilke märklauaks pidin olema.

Kuid terasem tähelepanu ja kaine otjustamine niisuguste noorte elu ja saatuse üle, juhtis mind jälle peagi õigele teele ja ma wõtsin ette kindlamini õme algatud teed käia.

Õlid juhtumised, kus muul korda läks mitmeid noori nende hädaohtlikul eluteel mõtlema panna, et „Maailm ja tema himu lähewad hukka aga kes Jumala tahtmise järele teeb, jääb igawesti!“.

Kui suur oli siis minu õnne täius, kui minu piüütel edu oli ja kui ma noortega, kes enne maailma teed õlid käinud, wiimaks ühes meeles selle pääle wõisime õelda: „... mis aus, mis õige, mis lõbus, mis kaffin, mis hea on kuulda ja mis kiffuse wäärt“. Wl. 4, 8.

Sellel põllul tegew olla täidab igat noort kui wana uue elu ja tulidusega; kaob igawus ja elutüdimus. Alles siis õpib inimene oma eluülesannet tundma, milleks teda on loodud. Alwalikul ja salajasel armastuse ülesnäitamise wõimalusel pole piir³.

Sesugune tegewus makietasse juba siin elus sulle kätte, mis kogu sinu sijemise inimese ümber muudab. Noored, olge sellepärast kained, läbitatsuma mida oma elu eesmärgiks walida ja misuguseft ilmawaateft õnne oodata.

Tõffist õnne wõib ainult Jumala sõna järele elades ja tema armastuse sunnil teiste kasuks tegutsedes tunda saada; kõit muud on pettit ja tühine.

Minult tatskümmed kuus marka

Minul oli oma noores eas kord läbielu, mis mulle palju h'ingepeina sünnitas. Ma olin siis kes täheksa või üheksa aastane. Meie perekond elas see kord ühiskond koha, kust meie pidime ise postkontoris posti järele käima. Ühel hommikul saatis ema mind posti järele. Midagi iseäralikku ei juhtunud mulle teel posti tooma minnes, mis oleks hoiatanud täheksuse eest, mis mind eel ootas. Postkontori kassaosakond asus jaama ruumi ühes nurgas, mis traatvõrega oli eraldatud, kuna posti väljastamisest läbi väikesel ainasarnase avause toimetati. Postiruum oli inimestest tühi, kui mina sisse astusin. Ka postiametnik oli sel ajal väljaläinud.

Korraga nägin ma avatud aknalaua 26 marka raha olevat, mida ma kergesti võisin kätte saada. Väljaküürusel käis mu peast üks mõte läbi ja hääl ütles mulle: „Võta see raha oma“.

„Ei, ära võta mitte“, ütles teine hääl.

„Ja, võta“, kuuldus jälle minu sisemuses. „Ükski ei näe ju seda“.

„Ei“, kostis teine hääl. „See raha ei ole sinu oma“.

„Mis sellest siis on? Sa võid selle raha võtta ja ükski ei teo, kes seda on teinud“.

„Kuid see ei ole õige tegu!“ kostis jällegi minu sees.

„Mõtke aga, mida sa võid selle raha eest saada?“ ütles teine hääl.

„Jätta raha paigale. See on wargus“, ütles hääl jällegi.

„Miks pärast seda? Sa ei teagi ju öieti, kellele see raha kuulub. Võib olla ei olegi see postkontori raha. Võib olla unustas keegi oma tagasisaadud raha siia ja läks. Sina võid seda niisama hästi võtta, kui keegi teine, kes sinu järel tuleb, ja seda ikka ära võtab“.

„Ei. See ei ole mitte sinu raha. Jätta see puutumata“, kostis teine hääl jällegi.

„Võta ruttu, enne kui postiametnik tagasi tuleb ehk muidu võib see hiijaks jääda“, ütles esimene hääl.

Ma sirutasin enne käe, kui teine, väike hääl jõudis rääkida ja kui ma selle tagasi tõmmasin, olin ma täielikult raha varastanud ja sisemisele rahutusele aluse pannud.

Kui postiametnik tagasi tuli andis ta minu postisaadused mulle kätte ja ei öelnud puuduva raha kohta midagi. Ma võtsin üs-

jad ja läksin koju, varastatud raha taskus. Rahutus ja sisemine võitlus võttis minus päew-päewalt ikka enam ja enam maad, aga ma ei rääkinud sellest kellegile. Mõõdufid päewad. Kui ma raha olin väljaannud, olin ma rohutum, kui itaegi enne. Ma oleks hääl meelel seda tahtnud tagasi saada, aga see oli nüüd võimatu. Ma tundsin, et ma pean selle raha tagasi wiima, kuid mul ei olnud raha.

Õnneks pöörasin ma hädaga ema poole ja palusin temalt. Tema küsis muidugi, milleks mul seda raha tarwis on, aga nähes, et ma w. stajega wiitkasin, andis ta mulle soovitud summa, öeldes, et ma seda temale pärast pean ütlema.

Mul oli väga hääl meel, et ma soovitud raha sain ja et mul kohe ei olnud tarwis emale öelda, mis ma just sellega teen.

Kui mind järgmisel korral posti järele saadeti, võtsin ma selle raha kaasa. Senna jõudes ootasin ma parajat juhust, et ükski mu tegewust ei märkaks.

Kui ma selleks paraja võimaluse olin leidnud, panin ma selle raha sama aknalauale, kust ma selle kord olin võtnud.

Välja tulles tundsin enese küll rahulikuma, kuid üks hääl ütles ikka mu sees:

„Sa tegid küll õieti, et sa raha tagasi tõid, aga sa pead selle teo ka postiametnikule üles tunnustama“.

„Mis wähe sellel siis on?“ ütles teine hääl. „Sa tõid raha tagasi ja mis sul siis veel tarwis teha?“

„Sa pead seda ülestunnustama“ kuuldus jällegi mu sisemuses.

„Tema ei tea ju üleüldse, et sa raha võt- sid või ka tagasi tõid“, ütles hääl „sellepärast ei ole sul ka tarwis ülestunnustada“.

„Kuid sa pead ikkagi oma asja hääks tegema“, kuuldus jällegi.

„Sa oled ju raha tagasi wiinud ja seda Jumalale ülestunnustanud. See on ju kõik, mis tarwis“.

Sõlb hääl jäi võitjaks ja tehtud wiga sai ainult poolikult hääks tehtud.

Sellest mõõdufid aastad, kuni ma wiimaks ewangeliumi walgusest sain kinni haaratud ja lõpuks oma usu pääle ristitud.

Kuid ma ei olnud oma süüd ülestunnis- tanud.

Nüüd aga sai see päew-päewalt ikka ras- temaks, sest see postiametnik oli minu isikli- kuse sõbraks saanud. Peagi selle järele asusime meie tekkale elamo ja lahkusime, ilma et ma sellest sõnagi oleks rääkinud. Selle järele elasid ma mitmel pool ja pidasin alati nõu, kuidas

Kas läheme rahulistemale aegadele vastu?

Koleda sõja järele, mis üle kümne aasta tagasi alustati, paistab nüüd rahwa seas lootus tekkivat, et peagi aeg tuleb, kus kõik wanad haavad paranewad ja tasakaal rahwaste wahel jällegi jaluleseatud saab.

Kuid laineid, tööelusid tundjad mehed tunnewad ifta enam ja enam, et asjade paranemist nõnda pra loota pole.

Sõjaste eelalmdustega jälgitakse Aasia rahwaste ühinemiskäiku ja mitmel pool saadakse aru, et homikumaa kollased rahwad end millegi jaoks ettevalmistawad. Opetlased ja tehnikud on kõigil aladel tegewad, et kõige kolemad tapamafinaid väljamõelda ja täiendada.

Isäralik tähelepanu on aga veel mürgiliste gaaside valmistamisele pühendatud, mis kõik siamaale tarwitusel olewad gaasid nende häwitusemõju poolest üle lööwad.

Linnad, kus miljonid elanikud, võib nüüd ilma püsihäiguta, mõne kümne minuti jooksul, elanikest tühjendada, neid täielis- taks surmaedadeks ümbermuutes.

Praeguseid sõjaplaane ei peeta mitte üksi sõjawägede waid kogu rahwa vastu, ja just sellel alal on gaaside mürgitus kõigeotstarbe- kohasem. Wiimane hirmus sõda oli sellele suurele sõjale ainult eelwarguts, mida piiblis „Harmagedoni“ sõjaks nimetatasse.

Kui nõnda piibli prohwetiaulutuste alusel, mis küll mitte tulewat wõitluse päewa ära ei määra, waid ainult ettekuulutab, kogu maailm sõjalaagris muutub; kui surjad wai- mud täieliku ülewõimu maapääl enda käite saawad; kui igal pool rahu ja kord, kui ka majandusline elu täiesti häwitatud, siis saab Jumala sõnas ettekuulutatud ja töötatud Jumalariik ülesseseatud, mis igawesti saab jääma.

Kui rahwad wastastikku üksteist häwita- wad, siis saab kuningate kuninges tulema, oma wäe läbi selle maa kõigest kurjast puhos- tama ja kuningriigi ja selle au selle rahwale andma, selle sees juba siin nende elu ajal Jumala riik on aset leidnud. Need sõnad ei ole mitte kellegi hirmutamiseks kirjutatud waid tööolude kirjutamiseks, mis igale lai- nele, eluküpssele waatlejale silma paistab.

Watielaw taim

Niisugune looduseime on ümmorgune juuretaoline leha, kõwaksuiwanud ja kokku- tõmbunud lehtedega. See on üks taim—mitte surmad—mitte ärakutwanud—ei, täis elu— walmis igal wõimalikul filmapilgul haljen- dama.

Sajad aastad võib ta niisuguses eluta seisuforras wiibida — ilma mullata — weeta — kõwaksuiwanud — nagu suur enneaegselt ärakistud ja närtsinud artišok.

Temale ei suuda palawus ega külm paha teha—ei keew wesi ega äräjäätamine.

Ifka ja alati on ta täis elujõudu uuesti haljendama hakkamiseks.

Ja, tõesti imel! Kui temale ainult natu- tene leiget wett peale riputa, siis hakkawad kohe tema pruunid „surmad“ lehed elama — sirutawad end välja — muutuwad rohelisteks ja seda kõik sinu silma ees. Mõne minuti jooksul ilmub sinu ette elaw taim, ilusate sammetroheliste lehtedega.

Sempre Bival See taim kaswab Paläs- tinas. Säält maa rahwas kutsuwad seda tai- met „alati elawaks toimeks“, sellepärast et tall alati elu sees on. See imetaim ütleb sulle ka midagi sinu sisemise inimese jaoks.

Ajakohased,

Waimulikud kõned,

peetakse järgmistes linnades:

- Tallinn, Merepuiestee, 14-a.
- Tartus, Pihtwa tän. nr. 10, kort. 2.
- Narwas, Peetri turg, Luschkowi maja nr. 10.
- Rakweres, Piik tän. nr. 68.
- Sapal, Rabala tän. nr. 4.
- Paides, Lai tän. nr. 9.
- Pärnus, Karja tän. nr. 3.
- Kurejaares, Kubermangu tän. nr. 6.
- Walgas, Uus tän. nr. 24.
- Wõrus, Jüri tän. nr. 6.
- Saapsalus, Kalda tän. nr. 15.
- Tõrwas Piik tän. nr. 1.

„Tõe Sõnumi“ aastakäigu hind on 180 m. Üksik nr. maksab 15 „

Wäljaandja: 1895 a. asutat. 7 p. Ad . Eesti Liit. Tellimised kui ka rahasaadetused saata Martha Raba'le Merepuiestee nr. 14-a Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Wärsgrub, Posti tän. nr. 48, kort. 5, Narwas, kuhu kaastööd tulewad saata. D-U. „Narwa Kirjastusühjuse“ trükk. Narwas. 1925.